

MEDISINSKE KRAV FOR FLYGERE OG FLYGELEDERE

For å kunne utøve rettigheter som følger ditt flysertifikat eller godkjenning som flygeleder må gjeldende helsekrav være oppfylt. Ved sykdom eller medisinbruk plikter du normalt å kontakte en flylege for flymedisinsk rådgivning. Du har også ansvaret for å avstå fra tjeneste hvis du har nedsatt psykisk eller fysisk yteevne.

Helsekrav for flygere og flygeledere

De helsemessige kravene er like i hele EU/EØS-området, og du finner mer om det flymedisinske regelverket på Luftfartstilsynets nettsider. Vurderingen av din helse blir gjort *både* ut fra ditt funksjonsnivå *og* i forhold til risikoen for en akutt hendelse som kan sette deg ut av stand til å utføre oppgavene dine.

Plikt til å søke flymedisinsk rådgivning

I utgangspunktet skal du avstå fra tjeneste ved enhver sykdom, skade eller endring i medikamentbruk som kan tenkes å påvirke vurdering av helsemessig skikkethet. Selv om du allerede har en legeattest plikter du også å kontakte en flylege uten unødvendig opphold ved alle følgende forhold:

- Gjennomgått kirurgisk behandling eller invasiv medisinsk prosedyre
- Oppstart av nytt medikament
- Ny oppstått skade, sykdom eller symptomer som kan påvirke flysikkerheten
- Forverring av kjent sykdom slik at denne kan påvirke flysikkerheten
- Graviditet
- Innleggelse på sykehus eller poliklinisk undersøkelse
- Nyoppstått behov for briller eller kontaktlinser

Har du opplevd bevissthetstap, tungpustethet, synsforstyrrelser, sterk hodepine, brystmerter, svimmelhet eller begynt å bruke blodtrykksenkende medisin? Da er det spesielt viktig at du tar kontakt med en flylege. Depresjon eller angst er også eksempler på helseplager du skal informere flylegen din om med en gang de oppstår. Du skal også snarest kontakte en flylege eller et flymedisinsk senter om du blir sykemeldt for tre uker (21 dager) eller mer.

Er du i den minste tvil om at helsetilstanden din er underlagt denne varslingsplikten, anbefaler vi at du tar kontakt med en flylege, både for å kunne få gode råd og for å unngå mistanke om brudd på varslingsplikten.

Flylegen

Det er kun flyleger, "AeroMedical Examiner" (AME), godkjent av luftfartsmyndighetene, som kan utstede legeattester til flygere og flygeledere, samt avgjøre hvorvidt du kan gå tilbake til normal tjeneste etter sykdom. Andre leger kan ikke avgjøre om du oppfylder gjeldende krav – de færreste har kjennskap til regelverket som gjelder for flygere eller flygeledere selv om legen er spesialist på sitt felt. En flylege har også kjennskap til hvordan ulike miljøfaktorer i luftfart kan påvirke din fysiologi og helsemessige forhold.

Når du går til flylegen for å fornye en legeattest, opptrer legen som sakkyndig og er derfor ikke bundet av taushetsplikt overfor luftfartsmyndighetene i denne kontrollfunksjonen.

Søknad om forlengelse av legeattesten

Gyldighetsperioden for din nåværende legeattest avgjør hvor ofte du må til undersøkelse. Når du søker om forlengelse av legeattesten skal du alltid ha med **legitimasjon** og **siste gyldige legeattest** (unntak for førstegangssøkere). Du må også fylle ut og signere en egenerklæring om alle medisinske forhold og plager du har eller har hatt (skjema for egenerklæring får du hos flylegen). Du bør ta med rapporter/notater dersom du har gjennomgått behandling eller utredning i helsevesenet siden forrige flymedisinske undersøkelse. Du kan spare tid hvis du også tar med brilleseddel om du bruker linser eller briller.

Husk at du må opplyse om all kontakt med helsepersonell siden forrige undersøkelse og diskutere dette med din flylege. Du er også forpliktet til å fortelle flylegen om alle andre medisinske eller helsemessige forhold selv om disse allerede er meldt til en flylege eller luftfartsmyndighetene på et tidligere tidspunkt.

Dersom det fremkommer at du ikke oppfyller helsekravene fullt ut, vil det i mange tilfeller likevel være mulig å gi deg en legeattest med begrensninger. Dette forutsetter imidlertid at du ikke tilbakeholder relevant informasjon. Luftfartstilsynet ser svært alvorlig på tillitsbrudd og avdekker flere saker årlig som kan føre til tilbakekall av legeattest og i grove tilfeller politianmeldelse.

Vær ute i god tid når du planlegger neste undersøkelse, helst en måned før legeattesten du har går ut på dato. Spesielt om du har et medisinsk forhold som må undersøkes nærmere før du kan få ny legeattest. Dersom den nye undersøkelsen skjer mer enn 45 dager før utløpet av den legeattesten du allerede har, kan du få en ny attest som gjelder fra den dagen du blir undersøkt.

Dersom du er uenig i flylegens beslutning, kan du kontakte Luftfartstilsynet for å få saken overprøvd. Spesielt kompliserte saker kan bli behandlet i Sivil legenemd for flygere og flygeledere.

Legeattest og sykemelding

Legeattesten er i seg selv ikke et bevis for at du er helsemessig skikket til enhver tid i gyldighetsperioden. En sykemelding vil normalt være en indikasjon på at du ikke oppfyller helsekrav. I de fleste tilfellene der du blir vurdert til ikke å oppfylle helsekravene vil du beholde legeattesten, men du har plikt til å avstå fra tjeneste med mindre tilstanden er vurdert av flylege som gir deg grønt lys for aktiv tjeneste.

«Fit for flight»

Som flyger eller flygeleder har du også et personlig ansvar for å være helsemessig skikket når du utøver rettighetene som følger sertifikatet eller godkjenningen. Har du ikke fått tilstrekkelig hvile eller dersom andre forhold fører til at du har redusert prestasjonsevne, er du forpliktet til å avstå fra aktiv tjeneste. Dersom du melder til arbeidsgiver at du er trøtt eller uegnet til tjeneste, forventer Luftfartstilsynet at selskapet du jobber for umiddelbart frigjør deg fra dine plikter. Det skal ikke føre til negative konsekvenser for deg når du melder at du ikke er skikket til tjeneste.

Konsekvenser ved brudd på kravene i regelverket

Er du flyger eller flygeleder skal du gjøre deg kjent med gjeldende helsekrav og opplysningsplikt. Om du ikke etterlever disse kan det føre til reaksjoner. Luftfartstilsynet kan blant annet trekke tilbake din medisinske godkjenning, gi deg et overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt og i de alvorligste tilfellene melde regelbruddet til politiet.